

ВИТЯГ

з протоколу міжкафедрального науково-теоретичного семінару Інституту економіки та менеджменту ЗВО «Університет «Україна» від 16 січня 2026 року

Присутні: доктори економічних наук: С.С. Нестеренко, Р.Г. Дубас, С.І. Дробязко, В.М. Семцов, О.О. Кучмєєв, кандидати економічних наук: М.О. Самофалова, Д.О. Тимошенко, К.В. Шафранова, Л.М. Лавриненко, Л.В. Васюренко, С.І. Співак, старший викладач М.В.Скаженник.

Усього присутні: 12 осіб.

На засіданні присутній аспірант четвертого року навчання спеціальності 051 – «Економіка» Петрученко Роман Михайлович.

Заступник Головуючого на засіданні: Дубас Ростислав Григорович, д.е.н., професор, завідувач кафедри управління та адміністрування Інституту економіки та менеджменту.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

3. Презентація наукових результатів дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії Петрученка Романа Михайловича.

СЛУХАЛИ: доповідь з публічною презентацією наукових результатів дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю «051 - економіка» аспіранта Інституту економіки та менеджменту *Петрученка Романа Михайловича* на тему: «Економіко-організаційні чинники формування ефективної системи управління лісовим господарством України», представлену для отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Тема дисертаційної роботи перезатверджена на засіданні Вченої ради ЗВО «Університет «Україна», протокол № 6 від 18.10.2024 р.

Науковий керівник – Нестеренко Світлана Сергіївна, д.е.н., професор, директор Інституту економіки та менеджменту.

Рецензенти: Дробязко Світлана Ігорівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів та обліку; Самофалова Марія Олексіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування.

Здобувачу ставили запитання: д.е.н. Р.Г. Дубас, д.е.н. В.М. Семцов, д.е.н. О.О. Кучмєєв, к.е.н. Л.В. Васюренко, к.е.н. С.І. Співак, к.е.н. Д.О. Тищенко, к.е.н. К.В. Шафранова.

На всі питання доповідач надав змістовні й вичерпні відповіді та аргументовані пояснення щодо змісту результатів, які мають наукову новизну й виносяться на захист.

ВИРІШИЛИ: заслухавши доповідь та публічну презентацію наукових результатів дисертації *Петрученка Романа Михайловича*, обговоривши її на міжкафедральному науково-теоретичному семінарі Інституту економіки та менеджменту, ухвалити наступний висновок щодо дисертації аспіранта на тему: «Економіко-організаційні чинники формування ефективної системи управління лісовим господарством України»:

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Петрученка Романа Михайловича на тему: «Економіко-організаційні чинники формування ефективної системи управління лісовим господарством України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю «051 – економіка», галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації підготовлено за результатами публічної презентації Петрученка Романа Михайловича наукових результатів дисертаційного дослідження «Економіко-організаційні чинники формування ефективної системи управління лісовим господарством України», їх обговорення на міжкафедральному науково-теоретичному семінарі Інституту економіки та менеджменту ЗВО «Університет «Україна», що здійснює підготовку здобувачів за спеціальністю 051 – «економіка», галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Актуальність теми. Здійснена в 2021-2022 роках реформа державного сектора лісової галузі обумовила певні позитивні результати діяльності профільного підприємства ДП «Ліси України», зокрема, значне збільшення прибутковості та рентабельності. Не зважаючи на це, національне лісове господарство й надалі характеризується недостатньою урегульованістю взаємозв'язків між управлінням державними лісами та підвищенням автономії територіальних громад; значним рівнем самовільних рубок і «тіньового» обігу деревини; відсутністю чітких правових та економічних механізмів впровадження природозберігаючих технологій; застарілістю підходів до підготовки кваліфікованих фахівців; певною непрозорістю в інформаційно-іміджевій складовій управління тощо.

В лісовій галузі через повномасштабне вторгнення спостерігається загрозна руйнування основних засобів, зокрема, будівель та споруд, лісових розсадників та плантацій, виробничих машин, механізмів і транспортних засобів. Значні території земель лісогосподарського призначення знаходяться в прифронтових зонах, окуповані та/або підлягають розмінуванню, що обумовило їх тимчасове вилучення із господарського обігу. В галузі спостерігається значний кадровий дефіцит, спричинений мобілізаційними діями та міграційними процесами.

Таким чином, на часі є питання розробки ефективної системи управління галуззю в умовах повномасштабного вторгнення та докорінного реформування державного сектору лісового господарства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Наукові результати та висновки дисертаційного дослідження пов'язані з тематикою науково-дослідних робіт Інституту економіки та менеджменту ЗВО «Університет «Україна» за темою «Трансформаційні процеси в лісовому господарстві України: економічний, соціальний та екологічний аспекти» (номер держреєстрації 0123U105231), де автором удосконалено методику оцінки ефективності системи управління лісовим господарством шляхом впровадження

екологічної складової замість інвестиційної, яка представлена загальною площею поновлених лісів, та заміною окремих показників фінансово-господарської діяльності.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною завершеною кваліфікаційною науковою працею. Усі результати дослідження, що містяться в дисертації, позиції наукової новизни, висновки і пропозиції отримані й сформульовані автором особисто.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дисертації апробовані і отримали позитивну оцінку на 6-ти міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: Міжвузівській науково-практичній конференції аспірантів та молодих вчених «Інноваційно-інвестиційний розвиток національної економіки України (макро- та мікрорівень) в умовах війни» (м.Київ, 23 листопада 2023 р.); II-й Міжвузівській науково-практичній конференції аспірантів та молодих вчених «Інноваційно-інвестиційний розвиток національної економіки України (макро- та мікрорівень) в умовах війни» (м.Київ, 21 листопада 2024 р.); XXII Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів і молодих вчених «Молодь: освіта, наука, духовність» (м. Київ, 16–18 квітня 2025 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Збалансоване природокористування: традиції, перспективи та інновації» (м. Київ, 15 травня 2025 р.); XXV Міжнародній науково-практичній конференції «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики» (Київ, 25-27 листопада 2025 року; III-й Міжвузівській науково-практичній конференції аспірантів та молодих вчених «Інноваційно-інвестиційний розвиток національної економіки України (макро- та мікрорівень) в умовах війни» (м.Київ, 24 грудня 2025 р.).

Наукова новизна одержаних результатів Результати дослідження, що містять наукову новизну і виносяться на захист, полягають у такому:

удосконалено:

- методика оцінки ефективності системи управління лісовим господарством шляхом таких нововведень: впровадження екологічної складової замість інвестиційної, яка представлена загальною площею поновлених лісів; заміну коефіцієнту зростання рентабельності основних засобів на коефіцієнт рентабельності активів, а також коефіцієнту зростання рентабельності продукції на коефіцієнт зростання рентабельності діяльності для розрахунку організаційно-виробничої складової системи управління; заміну показника приросту продуктивності адміністративно-управлінського персоналу на показник приросту загальної суми сплачених податків та обов'язкових платежів від діяльності лісового господарства, а також ігнорування коефіцієнту рентабельності праці для визначення соціально-економічної складової системи управління.

- діагностику ефективності системи управління лісовим господарством, яка на відміну від існуючих, дозволила порівняти вказану ефективність в дореформений період функціонування лісового господарства (2020-2022 роки), у порівнянні з показниками соціо-економіко-екологічної діяльності ДП «Ліси України» (2023-2024 роки);

- алгоритм реалізації економіко-організаційного механізму формування ефективної системи управління ДП «Ліси України», який на відміну від

існуючого, базується на основі розрахованої збалансованої системи показників та обчисленні відповідних показників, та визначає два сценарію розвитку лісового господарства на підприємстві - оптимістичний та песимістичний;

- підхід до визначення пріоритетних напрямів з підвищення рівня ефективності стратегічного управління лісовим господарством, який, на відміну від існуючих, містить систему управлінських заходів щодо покращення показників власного оборотного капіталу та рентабельності реалізації продукції як фінансово-економічних чинників, а також фондоддачі та плинності персоналу як організаційно-виробничих чинників ефективного розвитку підприємства;

- *набуло подальшого розвитку:*

- поняття «ефективність управління лісовим господарством» як динамічної категорії, представленої інтегральним показником оцінки ефективності всієї сукупності системи управлінських елементів (організаційно-виробничих, соціально-економічних та інвестиційних) лісової галузі, який відображає її здатність здійснювати беззбиткове функціонування і результативне виконання соціально-екологічних аспектів діяльності в короткостроковій та довгостроковій перспективах;

- визначення ефективності рівня стратегічного управління лісовим господарством на ДП «Ліси України», в якому, на відміну від існуючого, використано класичний набір основних напрямів оцінки (фінансовий, споживчий, внутрішні бізнес-процеси та менеджмент персоналу) з обґрунтуванням стратегічних цілей, відповідних показників, їх нормативного значення та рекомендованих заходів;

- система заходів щодо покращення окремих економіко-організаційних чинників формування ефективної системи управління лісовим господарством, в якій, на відміну від існуючої, визначено, що в трьох показниках із чотирьох ідентифікованих спостерігається необхідність підвищення показника чистого доходу від реалізації продукції, що свідчить про надзвичайну пріоритетність першочергового зростання обсягів заготівлі деревини на підприємстві;

- експертна оцінка перспектив реалізації управлінських заходів організаційно-економічного та нормативно-правового аспектів в діяльності державного сектора лісової галузі, за допомогою чого встановлено, що збільшення обсягів лісозаготівлі (для підвищення показника чистого доходу від реалізації продукції), ліквідація потужностей для глибокої переробки деревини на підприємстві, розробка та впровадження Стратегії розвитку ДП «Ліси України», відміна заборони на експорт необробленої деревини та адаптація нормативно-правової бази і стандартів до вимог ЄС можуть призвести як до позитивних, так і негативних наслідків для розвитку лісової галузі, відповідної реакції міжнародної спільноти, стану навколишнього середовища та соціальної складової функціонування територіальних громад.

Практичне значення отриманих результатів Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів полягає в тому, що ключові положення та висновки, сформульовані автором за результатами наукового дослідження, можуть використовуватися суб'єктами галузі для формування ефективної системи управління державного сектору лісового господарства, яка передбачає удосконалену систему діагностики ефективності, обґрунтованої

системи заходів організаційно-економічного та нормативно-правового аспектів для впровадження та експертну оцінку перспектив реалізації вказаних заходів. Результати дисертаційного дослідження впроваджено у: ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» (довідка № 10.35-130 від 03.11.2025 р.), «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України (довідка №13179/36.4-3-2025 від 08.12.2025р.); ДП «Клавдієвська лісова науково-дослідна станція» (довідка №1126/11 від 09.12.2025р).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Результати дисертації викладено в 11 наукових працях 4,4 друк. арк., із них 5 – у наукових фахових виданнях України обсягом 3,1 ум.-друк. арк.; 6 – публікації апробаційного характеру обсягом 1,3 ум.-друк. арк.

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дослідження

1. Публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Петрученко, Р. (2025). Методичні підходи до оцінки ефективності управління лісогосподарським підприємством. *Grail of Science*, (55), 105–110. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.22.08.2025.010>

2. Петрученко Р.М. Реформування системи управління лісами. Стан та перспективи// Вісник Університету «Україна». Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг», № 7 (34), 2023. - С. 91-102. <https://doi.org/10.36994/2707-4110-2023-7-34-10>

3. Петрученко Р.М. Теоретичні засади формування ефективної системи управління лісовим господарством України. Вісник Університету «Україна». Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг», № 16 (43) 2025. - С. 170-178. <https://doi.org/10.36994/2707-4110-2025-16-43-13>

4. Петрученко Р.М. Фінансово-економічна складова формування ефективної системи управління лісовим господарством України // Вісник Університету «Україна». Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг», № 14 (41) 2025. - С. 127-134. <https://doi.org/10.36994/2707-4110-2025-14-41-11>

5. Петрученко, Р. (2025). Оцінка ефективності системи стратегічного управління лісовим господарством України. *Grail of Science*, (60), 200–206. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.26.12.2025.020>

2. Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації (Scientific works, which certify the approbation of the thesis materials):

6. Петрученко Р.М. Цифровізація як чинник формування ефективної системи управління лісовим господарством України. Збірник II-ої Міжвузівської науково-практичної конференції аспірантів та молодих вчених «Інноваційно-інвестиційний розвиток національної економіки України (макро- та мікрорівень) в умовах війни» (м.Київ. – 21 листопада 2024 р.). – К.: Університет «Україна», 2024. – С. 141-144. https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Electronni_naukovi_vidannya/2024/Zbirnik_materia_liv_Konferenc_IEM_2024.pdf

7. Петрученко Р. Ефективність системи управління лісовим господарством України // Збалансоване природокористування: традиції, перспективи та інновації. Частина 1. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15 травня 2025 р.) – К.: ДІА, 2025. – С. 95-96.

https://drive.google.com/file/d/1nNI4tjeZhCjzyL4He7vDMLZ6jP6n_CP4/view?usp=drive_link

8. Петрученко Р.М. Формування ефективної системи управління лісовим господарством України // Молодь: освіта, наука, духовність: тези доповідей XXII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (м. Київ. – 16–18 квітня 2025 р.). – К.: Університет «Україна», 2025. С. 176-178. https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Molod_osvita_nauka_duhovnist/2025/molod25_conference_22.pdf

9. Петрученко Р.М. Реформа системи управління державними лісами України. Збірник Міжвузівської науково-практичної конференції аспірантів та молодих вчених «Інноваційно-інвестиційний розвиток національної економіки України (макро- та мікрорівень) в умовах війни» (м.Київ. – 23 листопада 2023 р.). – К.: Університет «Україна», 2023. – С. 9-14. https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Electronni_naukovi_vidannya/2023/Zbirnik_konferentsiya_2023.pdf

10. Петрученко Р.М. Світовий досвід формування системи управління лісовим господарством. Збірник III-ої Міжвузівської науково-практичної конференції аспірантів та молодих вчених «Інноваційно-інвестиційний розвиток національної економіки України (макро- та мікрорівень) в умовах війни» (м.Київ. – 24 грудня 2025 р.). – К.: Університет «Україна», 2025. – С. 39-43. https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Electronni_naukovi_vidannya/2025/Zbirnik_konferentsiya_2025.pdf

11. Петрученко Р.М. Інклюзивний аспект повоєнної відбудови лісової галузі: національні програми і проблеми. Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики: тези доповідей XXV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 25-27 листопада 2025 р.). – К.: Університет «Україна», 2025. – С.1287-1290. ISBN 978-966-388-740-1. https://uu.edu.ua/upload/Nauka/IOS/2025/ios_25.pdf

Оцінювання мови та стилю дисертації. Робота написана державною мовою. Стиль викладення матеріалів в дисертації відповідає вимогам МОН України до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії, характеризується науковістю, системністю, обґрунтованістю, логічністю та послідовністю, забезпечує доступність їх сприйняття.

Відповідність дисертаційної роботи вимогам МОН України до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертація Петрученка Р.М. на тему «Економіко-організаційні чинники формування ефективної системи управління лісовим господарством України» (науковий керівник: доктор економічних наук, професор Нестеренко С.С.) є спеціально підготовленою кваліфікаційною науковою працею на правах рукопису, виконана здобувачем особисто, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та методичні результати проведених здобувачем досліджень, які мають істотне значення для галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Дисертацію виконано на високому науковому рівні, її результати мають наукову новизну і практичну значимість. Основні положення дисертації опубліковано в наукових фахових виданнях, апробовано на науково-практичних

конференціях. Дисертаційна робота відповідає обраній темі, розкриває її та підтверджує, що здобувачем вирішено поставлені у роботі завдання. За змістом дисертація, її наукові результати та висновки відповідають спеціальності «051 - економіка». За обсягом, структурою та оформленням дисертація відповідає вимогам МОН України, встановленим наказом «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 р.

ВИСНОВОК

Розглянувши публічну презентацію наукових результатів дисертації *Петрученка Романа Михайловича* на тему: «Економіко-організаційні чинники формування ефективної системи управління лісовим господарством України», наукові публікації, в яких висвітлені основні наукові здобутки, визначивши особистий внесок здобувача, заслухавши його доповідь і відповіді на запитання на міжкафедральному науково-теоретичному семінарі Інституту економіки та менеджменту, вважаємо, що робота виконана з актуальної проблематики, містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних і практичних питань підвищення ефективності системи управління національного лісового господарства.

Дисертація *Петрученка Романа Михайловича* на тему: «Економіко-організаційні чинники формування ефективної системи управління лісовим господарством України», є самостійним, логічно побудованим науковим дослідженням, яке виконано на високому науковому рівні. Отримані у результаті дослідження наукові здобутки характеризуються новизною та мають практичну цінність. Теоретичний базис і використані методи наукового дослідження, апробація результатів дисертації свідчать про достовірність представлених положень та висновків дисертаційної роботи. Всі поставлені в дисертації завдання виконані, положення наукової новизни та висновки дослідження узгоджені між собою. Стиль та мова роботи відповідають науковому професійному рівню, матеріали дослідження викладені логічно та послідовно. Кількість публікацій відповідає існуючим вимогам, а їх зміст відображає основні положення та результати дисертації. Основні положення, висновки та рекомендації в повній мірі висвітлені в публікаціях у наукових фахових виданнях, впроваджені в діяльності лісгосподарських підприємств та використані в освітньому процесі, пройшли апробацію на науково-практичних конференціях.

За актуальністю теми дослідження, якістю викладення матеріалу, новизною одержаних наукових результатів, їх обґрунтованістю і достовірністю, практичною значимістю рекомендацій і висновків дисертація *Петрученка Романа Михайловича* на тему: «Економіко-організаційні чинники формування ефективної системи управління лісовим господарством України», відповідає вимогам, які встановлені Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 та Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022. Враховуючи вищезазначене та за результатами міжкафедрального науково-теоретичного семінару Інституту економіки та менеджменту ЗВО «Університет «Україна», дисертаційна робота

рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю «051 - економіка», галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

За затвердження висновку проголосували:

«За» - 12

«Проти» - немає

«Утримались» - немає.

Заступник Головуючого на засіданні:

завідувач кафедри управління та адміністрування,

д.е.н., професор

Ростислав ДУБАС

ПІДПИС
ЗАСВІДЧУЮ

Мер. ВОПК

